

ELISABETA NIȚĂ, CAMELIA POPA, *Psiho-oncologie pediatrică*,
București, Editura Academiei, 2023, p. 170

Cartea *Psiho-oncologie pediatrică*, apărută la Editura Academiei Române în 2023, se remarcă prin rigurozitatea cercetării populației din oncologia pediatrică, prea puțin studiată până acum prin prisma nevoilor ei complexe de îngrijire psihologică.

Prin amploarea investigațiilor întreprinse în toate marile clinici oncologice din țară (București, Constanța, Cluj-Napoca, Timișoara și Iași), pe 100 de copii și adolescenți bolnavi de cancer și tot atâtea părinți și îngrijitori, este marcată o premieră în cercetarea românească de psihologie, care permite o mai bună cunoaștere a acestei populații vulnerabile și a nevoilor ei.

Actualitatea cercetării rezidă în evidențierea creșterii incidenței bolilor oncologice la persoanele sub 19 ani, raportată în registrele naționale și regionale de cancer din Europa, cu o bază comună de date reprezentând 1,3 miliarde de persoane. Deși numărul cazurilor din unitățile românești de onco-pediatrică este semnificativ mai mic la toate grupele de vârstă, comparativ cu media europeană, incidența este și la noi una crescătoare.

Prima parte a cărții condensează bazele teoretice ale domeniului investigat, respectiv particularitățile bolilor oncologice ale copiilor și adolescenților, incidențele acestora, ratele de supraviețuire, date din registrele de cancer, palierele psihologice afectate (cognitiv, afectiv, motivațional-valoric și social-relațional) și bunele practici internaționale din domeniul îngrijirilor. Diagnosticul de cancer implică un grad mare de disconfort, un puternic dezechilibru psihoemoțional, social și economic, iar psihologul, ca parte a alianței de îngrijire, poate ajuta la reducerea acestui disconfort și la activarea unor strategii de coping.

În cercetare sunt folosite probe relevante, de natură să surprindă variabilele psihologice susceptibile de a se manifesta pregnant în timpul bolii oncologice, care adeseori îngreunează complianța pacienților la tratament.

Prin studiul cantitativ se pătrunde în lumea copiilor și a adolescenților bolnavi de cancer și a aparținătorilor acestora, pentru a identifica, pe de o parte, cele mai pregnante trăsături ale profilurilor lor psihologice, iar pe de alta – nevoile de asistență/îngrijire psihologică, psihosocială și de educație care, îndeplinite, le pot crește calitatea vieții. Cunoscând constantele profilurilor pacienților din oncologia pediatrică, rezultate din cercetare, se pot face atât evaluări psihologice complexe ale acestei populații clinice specifice, cât și predicții asupra comportamentelor individuale și de grup, fără a ignora însă variabilitatea situațională și schimbările din interiorul indivizilor, care se produc inevitabil în contextul bolii amenințătoare de viață. De asemenea, prin cunoașterea științifică a

profilurilor, se identifică acele puncte vulnerabile asupra cărora va lucra psihologul clinician, în vederea activării strategiilor de coping ale pacienților.

S-au evidențiat în carte indicatorii de stres și de gestionare a stresului pentru copiii și adolescenții cu cancer, pentru aparținătorii lor și pentru specialiștii din echipele de îngrijire psihosocială și educațională. Copiii și adolescenții cu diagnostice oncologice necesită planuri detaliate de supraviețuire, care să ia în considerare atât etapele adaptării la boală, marcate de un stres extrem, cât și schimbările rapide din viața lor – fizice, cognitive și psihosociale.

Cartea *Psiho-oncologie pediatrică* ne oferă, așadar, o cercetare amplă realizată de coautoare, pornind de la mai multe studii comune în domeniu, desfășurate începând cu 2016 și publicate în reviste indexate. În perioada acestei colaborări a fost elaborată teza de doctorat intitulată *Impactul bolii neoplazice pediatrice asupra calității vieții copiilor/adolescenților și a aparținătorilor – provocări și strategii de coping*, a doamnei dr. Elisabeta Niță, sub coordonarea dr. Camelia Popa, în cadrul Școlii de Studii Avansate a Academiei (SCOOSAR) – Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru”, cercetare prezentată în carte și continuată după încheierea doctoratului, prin abordarea unor noi aspecte de interes ale psiho-oncologiei pediatrice.

Astfel de cercetări ar putea contribui la fundamentarea unor politici consistente în domeniu, din care urgente sunt elaborarea unui ghid de bune practici psihologice în spitalele de profil și a unor instrumente validate, scale clinice scurte, care să poată fi aplicate cu ușurință copiilor bolnavi.

În corelație cu calitatea vieții percepută de participanți, se pot formula propuneri fundamentate de standarde psihosociale de îngrijire pentru copiii și adolescenții români care suferă de cancer. O altă deschidere vizează luarea în considerare a supraviețuitorilor cancerului pediatric. Aceștia reprezintă un grup puțin studiat în cercetarea oncologică, cu cele mai scăzute rate de participare la studiile clinice și cel mai lent progres în îmbunătățirea îngrijirii. O abordare universală nu este potrivită pentru supraviețuitori. Ei ar trebui monitorizați pentru semne de suferință psihologică și consiliați adecvat, chiar și în cazul prezentărilor subclinice ale tulburărilor psihice.

Cătălin Lazăr